ಪ್ರಜಾವಾಣಿ. 7-12-99

ದ್ರಷ್ಟಾರ

ಮಾನ್ಯರೆ,

ಹಿರಿಯ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಎಂ.ಎನ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ (16—11—1916 — 30—11—999) ಇವರ ನಿಧನದಿಂದ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ಚಿಂತನೆಗೆ ತುಂಬಲಾರದ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಡಾ. ಘುರ್ಯೆರವರ ಸಂಶೋಧನೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ, ರ್‍ಯಾಡ್‌ಕ್ಲಿಫ್ ಬ್ರೌನ್ ಮತ್ತು ಇವಾನ್ಸ್ ಪ್ರಿಚರ್ಡ್‌ರವರ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನದ ನೈಪುಣ್ಯತೆಗಳು ಇವರಲ್ಲಿ ಒಂದುಗೂಡಿದ್ದು, ತೀರ ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎನ್ನಿಸಿದ್ದರು. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್‌ರವರು ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಲೇಖನಗಳು ಹಲವಾರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವಂತಹ ಕೃತಿಗಳು (1) ಕ್ಯಾಸ್ಟ್ ಇನ್ ಮಾಡರ್ನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಅಂಡ್ ಅದರ ಎಸ್ಸೇಸ (1964), (2) ಸೋಷಿಯಲ್ ಚೇಂಜ್ ಇನ್ ಮಾಡ್ರನ್ ಇಂಡಿಯಾ (1966), (3) ರಿಮೆಂಬರ್ಡ್ ವಿಲೇಜ್ 1976.

ಅವರ ವಿಶೇಷ ಆಪಕ್ರಮ್ ವಿಷಯಗಳಾದ ಭಾರತದ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಗ್ರಾಮ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆ ಓದುಗರಿಗೆ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿ ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಅವರು ಪರಿಚಲಿಸಿದ ಕುತೂಹಲ ಮಾಡಿಸಿದ ಕಲ್ಪನೆಗಳಾದ 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಕರಣ'— ಸಂಸ್ಕೃತಾನುಕರಣ — ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ಜಾತಿಯ 'ಮುಚ್ಚಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿಲ್ಲ, ಅದರ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ/ ಹೊರಗೆ ಗಣನೀಯ ಪರಿವರ್ತನೆ ಗಳಾಗಬಲ್ಲವು' ಎಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಹಲವು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದವರು ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ 'ಹೋಮಿ ಬಾಭಾ ಸೀನಿಯರ್ ಫೆಲೋಷಿಪ್' ಪಡೆದರು.

ಇವರ ಬರಹಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗದೆ ಇರುವ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಚಿಕ್ಕಬಾಣಾವರ —ಇನಾಂದಾರ್ ಜಿ. ರಾಮಚಂದ್ರ

ಪ್ರಜಾವಾಣಿ. 5-12-99

ಅನರ್ಘ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ

ಮಾನ್ಯರೆ,

ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಗಳ ಮೇಲುಸ್ತರದ ಚಲನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ 'ಸಂಸ್ಕೃತೀಕರಣ' ಇದನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಪದ್ಮಭೂಷಣ ಎಂ.ಎನ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ನಿಧನವಾದದ್ದು ನಿಜವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿ ಇರುವವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ದುಃಖವಾಗಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಇವರು ಸಾಮಾಜಿಕ [illegible] ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ [illegible]ಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದಿದ್ದರು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘರ್ಷ ಹಾಗೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಜಾತಿಯ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಕುರಿತು ಅವರು ಮಂಡಿಸಿದ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು ಈಗ ನಿಜವಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಬಾಗಲಕೋಟ —ರುದ್ರಗೌಡ ಪಾಟೀಲ